آزمون حضوری
شماره پنج

رشته انسانی

خیلی سبز! آزمون
تجربی | ریاضی | انسانی

ویژه کنکور
۱۴۰۲

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه مشاوره و برنامه ریزی آکو

نام درس	مباحث	از صفحه	تا صفحه	مؤلف	ویراستار
تاریخ	تاریخ ۲ درس ۱ تا ۴ - صفحهٔ ۱ تا ۴۱ تاریخ ۳ درس ۷ - صفحهٔ ۹۲ تا ۹۸	۲	۴	علیرضا کاهیدوند	وجیهه صادقی مالواجردی

مرورنامهٔ پنجم تاریخ

به افتخارتان برمی‌خیزم، کلاه از سر می‌بردارم و حسابی تشویقتان می‌کنم؛ چراکه شما تا آزمون پنجم آمدید و خوش درخشیدید، پس شایستهٔ تشویق هستید. خب! به مرورنامهٔ آزمون پنجم خوش آمدید. در این مرورنامه حسابی می‌پردازیم به اوضاع جهان اسلام در قرون نخستین و سری هم به ایران می‌زنیم، بعد می‌رویم سراغ تاریخ معاصر و مطالب دو درس هفتم و هشتم که مربوط به وضعیت ایران در دورهٔ رضاشاه و جهان در جنگ جهانی دوم است. پس برویم که حسابی کار داریم.

تشکیل امت و حکومت نبوی

پس از هجرت پیامبر و اصحابشان (مهاجرین) به مدینه، لازم بود تا این شهر از نظر سیاسی و نظامی متحد شود و نظم و امنیت در آن برقرار گردد؛ بنابراین پیامبر با برنامه‌هایی همچون برقراری پیمان برادری و تنظیم پیمان‌نامهٔ عمومی (قانون اساسی مدینه) در این راستا قدم برداشتند.

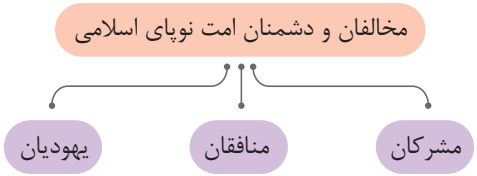

صلح حدیبیه چیست؟ ذی‌القعدهٔ سال ششم هجرت ← جمعی از مسلمانان و پیامبر به منظور انجام مراسم حج راهی مکه شدند ← قریش مانع ورودشان شد ← دو طرف مذاکره کردند ← پیمان صلح حدیبیه منعقد شد ← فتح و پیروزی آشکار (دیدگاه قرآن) ← قریش آن را نقض کرد ← مسلمانان مکه را فتح کردند ← سال نهم هجری (سال وفود) سال اسلام آوردن قبایل مختلف عرب.

جانشینی رسول خدا و خلفای راشدین

در نمودار زیر به طور مختصر با مهم‌ترین وقایع دوران خلفای راشدین آشنا می‌شوید:

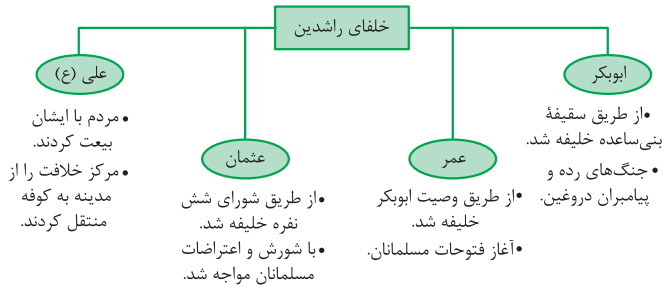

امویان بر مسند قدرت

در پی صلح امام حسن (ع) با معاویه، خلافت امویان شکل گرفت. معاویه نخستین خلیفهٔ اموی بود و شام را به عنوان پایگاهی مطمئن برای قدرت‌طلبی و ثروت‌اندوزی خود تبدیل کرده بود. در پی خلافت امویان، تحولات و بدعت‌های جدیدی در جامعهٔ مسلمین رخ داد: ۱ـ استفاده از زور در کسب و حفظ قدرت ۲ـ موروثی‌شدن خلافت ۳ـ قومیت‌گرایی و تشدید تعصبات قبیله‌ای ۴ـ تبعیض و نابرابری اقتصادی ۵ـ ترویج تفکر جبرگرایی

یه چی بگم؟

ـ آقا کاهی! می‌گما! عمر بن عبدالعزیز کی بود؟ آفه فکر کنم چند بار اسمش رو شنیدم.

+ ببین اون یه خلیفهٔ متفاوت اموی بود. دستور داد فتوحات متوقف شود و از نومسلمانان جزیه نگیرن. دشنام‌گویی به علی علیه‌السلام و اهل بیت رو منع کرد. فدک رو هم به اهل بیت برگردوند.

ـ پس چرا اقداماتش جواب نداد؟

+ چون دوران خلافتش خیلی کوتاه بود.

خلافت عباسیان و فاطمیان

پس از امویان، عباسیان در بغداد بر مسند خلافت تکیه زدند و تا زمان حملهٔ هلاکوخان دوام آوردند. در زمان ایشان جهان اسلام دچار تحولاتی شد؛ از جمله روی کار آمدن امیران ترک، جنگ‌های صلیبی، ظهوراسماعیلیان و ...، اما مهم‌تر از همه ظهور خلافت موازی فاطمی بود که دقیقاً نقطهٔ مقابل ایشان بود و دشمن یکدیگر محسوب می‌شدند.

ظهور تمدن ایرانی ـ اسلامی

پیامد حملهٔ اعراب به ایران
- سقوط ساسانیان
- گسترش اسلام در ایران (هرچند کُند و نامنظم)
  - جهانی‌بودن دین اسلام و سادگی مناسک و آداب اسلامی
  - دشوارنبودن پذیرش اسلام برای ایرانیان یکتاپرست
  - مهاجرت گستردهٔ اعراب مسلمان به خصوص سادات علوی به ایران
  - حضور امام رضا (ع) و امامزادگان در ایران

نخستین حکومت‌های ایرانی مسلمان

از ابتدای قرن سوم تا نیمهٔ قرن پنجم هجری، تمدن ایرانی ـ اسلامی به اوج گسترش و شکوفایی رسید. مأمون به تغییر در شیوهٔ خلافت توجه داشت. از این‌رو خاندان طاهری در خراسان امارت یافتند و این امر در خاندانشان موروثی شد. با افول قدرت عباسیان در سده‌های سوم و چهارم هجری سلسله‌های دیگری همچون صفاریان، سامانیان، علویان، زیاریان و آل بویه روی کار آمدند.

رابطه با خلیفه	
مبارک	نامبارک
سامانیان	زیاریان
طاهریان	آل بویه
—	صفاریان
—	علویان

نکته

صفاریان در دوره‌ای مطیع خلافت بودند و در دوره‌ای دشمن خونی آن. آل بویه هم که کلاً بغداد را گرفتند و خلیفه را دست‌نشاندهٔ خود ساختند.

ابعاد فرهنگ و تمدن
- زبان فارسی رایج شد.
- معارف و فلسفه رونق یافت.
- ریاضیات، نجوم، پزشکی و داروسازی رونق یافت.
- مدرسهٔ جندی شاپور هم‌چنان فعال بود.
- دریانوردی توسعه یافت.

یه چی بگم؟

ـ آقا کاهی استوپ کنیم؟ آخه فکر کنم تا همین‌جا کافیه ...، بریم سراغ تاریخ معاصر؟

+ اگر نکته‌ای یا سؤالی نداری، بریم!

ایران در دورهٔ حکومت رضاشاه

انگلیس که دیگر از قاجارها ناامید شده بود، طی کودتای سیاه و از طریق مهره‌های سیاسی (سید ضیاءالدین طباطبایی) و نظامی (رضاخان) سلطنت در ایران را تغییر داد و پس از مدتی رضاخان تبدیل شد به رضاشاه و بساط سلطنت قاجار برچیده و پهلوی روی کار آمد.

اصلاحات و برنامه‌های رضاشاه

- ۱) ایجاد ارتش منظم ← سرکوب مخالفان
- ۲) تغییرات در شیوهٔ ادارهٔ کشور
- ۳) احداث خط راه‌آهن سراسری ← شمال به جنوب به نفع بریتانیا
- سیاست گرایش به آلمان و براساس درخواست انگلستان برای جلوگیری از نفوذ کمونیسم در آلمان و تقویت اقتصاد این کشور
- ۴) اسکان عشایر ← برای مهار نیروی رزمی عشایر
- ۵) انباشت سرمایهٔ شخصی ← قانون املاک
- ۶) یک‌شکل کردن لباس‌ها و کشف حجاب ← استفاده از پیام مدرنیته و غرب‌گرایی و تحت فشار قراردادن روحانیون

جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن

زمینه‌های شروع جنگ جهانی دوم عبارت بود از: ۱ـ صلح ناپایدار و ناخشنودی از قراردادهای صلح ورسای ۲ـ ضعف جامعهٔ ملل ۳ـ بحران اقتصادی ۴ـ ظهور حکومت‌های خودکامهٔ تک‌حزبی مثل فاشیست‌های ایتالیا و نازی‌های آلمان، عصر میجی ژاپن و شوروی استالینی

حادثه‌ای که باعث شروع جنگ جهانی دوم شد ← حملهٔ نازی‌ها به لهستان و تصرف نیمهٔ غربی آن

جهان پس از جنگ جهانی دوم

- تسلط سیاسی ـ نظامی به اروپای شرقی
- تقسیم آلمان به دو بخش شرقی ـ غربی (تسلط شوروی بر قسمت شرقی و اروپا بر قسمت غربی)
- محرومیت آلمان و ژاپن از داشتن نیروی نظامی مقتدر و مستقل
- بروز عصر جنگ سرد بین دو بلوک غرب (آمریکا و کشورهای اروپایی) و بلوک شرق (شوروی، چین و کرهٔ شمالی)/ نماد فروپاشی بلوک شرق ← خراب‌شدن دیوار برلین
- یکی از تحولات مهم جهان در این دوره ← به قدرت رسیدن کمونیست‌ها در چین
- بروز استقلال‌طلبی در الجزایر، هندوستان، جنوب شرقی آسیا و آفریقا

یکی از مسائل مهم جهان اسلام در دورهٔ معاصر ← اشغال فلسطین و تأسیس اسرائیل با صدور اعلامیهٔ بالفور